

Köpeczi Béla

Tisztelt Konferencia!

A Hungarológiai Tanács nevében üdvözlöm a megjelenteket, örömmel, mert ismét mód nyílik arra, hogy a hungarológusok, a külföldön dogozó vendégtanárok és lektorok tájékozódjanak a hungarológiai oktatás és kutatás általán s kérdéseiről az egyes országokban, a kialakult helyzetről, a gondokról és a megoldásra váró feladatokról.

Mint tudják, 1988 novemberében a művelődési miniszter létrehozta a Hungarológiai Tanácsot, mint tanácsadó és koordináló testületet, a különböző tudományágak képviselőiből és a hungarológiával foglalkozó intézmények szakembereiből. A Tanács feladata véleményezni a külföldi magyar intézetek munkaterveit, a lektori, vendégtanári helyekre beérkező pályázatokat, segíteni a külföldi hungarológiai kutatást és oktatást, a hungarológiai központok, tanszékek tevékenységét, támogatni az utánpótlás nevelését, figyelemmel kísérni a szakterület helyzetének alakulását, javaslatot tenni a megoldandó problémákra. Segítséget nyújtani konferenciák szervezéséhez, kiadványok, folyóiratok megjelentetéséhez. Koordináló munkájában a Tanács egyezteteti a hazai intézmények hungarológiai tevékenységét, segít a munkamegosztás kialakításában és a közös vállalkozások megszervezésében. Különös jelentőséget tulajdonít e tekintetben a tervek egyeztetésének, s az információ és a dokumentáció megszervezésének.

A Tanács megalakulása óta kevés idő telt el, de bizonyos előrehaladásról már beszámolhatunk. Így már ebben az esztendőben sor került a hazai intézmények terveinek egyeztetésére, a külföldi magyar intézetek éves terveinek véleményezésére. Támogattuk anyagilag is az ungvári hungarológiai központ létrejöttét, és az ott szervezett tudományos konferenciát. Részt vettünk a groningeni hungarológiai központ kialakításában.

Kezdeményezésünkre a művelődési miniszter hozzájárult a Magyar Lektori Központ önállóságához, ami azt jelenti, hogy ez az intézmény átvesz a Művelődési Minisztériumtól bizonyos feladatokat a vendégtanári és a lektori ügyek intézésében, az információ és a dokumentáció megszervezésében, a külföldi egyetemeken működő magyar tanszékekkel, központokkal való kapcsolattartásban, az oktatási kutatások megszervezésében, s közvetlenül is segíti a Hungarológiai Tanács munkáját.

Ez évtől kezdve Hungarológiai Hírlevél címen tájékoztatót jelentetünk meg, amely számot ad a Tanács és a Magyar Lektori Központ munkájáról, és amelyet az összes érintettnek eljuttatunk.

A Hungarológiai Tanács működésének megkezdése óta napirenden tartjuk azt a vitát, amely régóta folyik a hungarológia fogalmáról, az e téren folyó oktatás és kutatás céljairól, módszereiről. Úgy hiszem, hogy éppen az elmúlt években szerzett tapasztalatok alapján nem pusztán elméleti kérdésként merül fel az, hogy mit értsünk hungarológián. A Hungarológiai Tanács legutóbb Benkő Loránd, Juhász Gyula és Kósa László véleményét hallgatta meg, s ezek alapján úgy foglalt állást, hogy szükséges a hungarológia fogalmának használata még akkor is, ha problémák merülnek fel diszciplináris vagy egyszerűen gyakorlati szempontból az alkalmazás terén.

A "magyarságtudomány" kifejezés sokkal vitathatóbb, nemcsak régebbi konnotációja miatt, hanem mert eleve valami különálló diszciplína benyomását kelti a szóhasználat. Az a meggyőződésünk, hogy a hungarológia éppúgy mint a klasszikus filológia vagy az amerikanisztika, egy bizonyos szemléletet és módszert tétel fel. A szemléletre az a jellemző, hogy a magyarságot, a magyar népet, a magyar kultúrát - a kultúrát a szó legszélesebb értelmében - komplexitásában akarja látni, tehát összefüggéseiben; módszereiben pedig az interdiszciplinaritást helyezi előtérbe, ami egyáltalán nem jelenti a disz-

ciplinaritás valamiféle feloldását, a felületességet, viszont lehetővé teszi a tudatosabb kutatást és oktatást.

A gyakorlat szerintem bebizonyította, hogy a hungarológia ilyen fölfogása megfelel azoknak a külföldi igényeknek és követelményeknek, amelyek mindenütt a sajátosságoknak megfelelően jelentkeznek. Meggyőződésem, hogy a Magyarország, a magyarság iránt megnyilvánuló érdeklődést, amely napjainkban egyre élénkebb lesz, a hungarológiai oktatással és kutatással az elmondott felfogásban szélesebb körben tudjuk kielégíteni, mintha csak a nyelv és az irodalom szűken vett oktatásával és hatásával foglalkozunk.

Valami újat próbáltunk elkezdni, aminek még csak az elején tartunk. A közös tervek, a közös cselekvés és a közös gondolkodás alapvetően határozza meg munkánkat. Köszöntőképpen ennyit szerettem volna mondani, eredményes és sikeres konferenciát kívánva mindnyájunknak.